

66.

Rozporządzenie Ministra Reform Rolnych

z dnia 7 grudnia 1926 r.

do ustawy o wykonaniu reformy rolnej, wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Skarbu oraz Sprawiedliwości.

Na mocy art. 96 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. № 1 poz. 1) zarządza się co następuje:

Do działu I.**Do art. 3.**

§ 1. Przy stosowaniu przymusowego wykupu na mocy cz. 1 art. 3 urzędy ziemskie wydziela i pozostawia właścicielowi w trybie, wskazanym w cz. 2, 3 i 4 art. 16, obszar 35 ha.

§ 2. 1. Postanowienia p. a cz. 1 art. 3 mają zastosowanie do tych jednostek gospodarczych, które dzielone były przed dniem 9 stycznia 1926 r. bez zezwolenia urzędów ziemskich, lub niezgodnie z treścią tych zezwoleń, jeżeli odsprzedano chociaż jedną działkę o rozmiarze ponad 45 ha na obszarach ustalonych zgodnie z postanowieniami art. 27 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. № 70, poz. 462) (województwa: wileńskie, nowogródzkie, poleskie, wołyńskie, pomorskie i poznańskie), lub ponad 25 ha na pozostałym obszarze Państwa, albo też jeżeli chociaż jedną działkę sprzedano osobie, któraby nie czyniła zadość wymogom art. 52 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej.

2. Do jednostek dzielonych po dniu 9 stycznia 1926 r., postanowienia p. a cz. 1 art. 3 mogą być stosowane tylko wówczas, gdy wbrew treści zezwolenia zostanie wydzielona chociaż jedna działka o rozmiarze ponad 45 względnie 25 ha.

Do art. 4.

§ 3. 1. Prawo do zwolnienia od obowiązku parcelacyjnego 300 ha winno być udowodnione przez osoby zainteresowane przy określaniu podstawowych norm władania w trybie art. 16.

2. Prawo to przysługuje tym wszystkim właścicielom nieruchomości ziemskich na oznaczonych w p. b cz. 1 art. 4 obszarach, którzy sami lub ich wstępni w okresie przed rokiem 1864, a najpóźniej w dniu 1 stycznia 1864 r. gospodarowali w granicach Polski przedrozbiorowej na własnym gruncie albo na własną odpowiedzialność.

§ 4. Za obszary leśne w rozumieniu ustępu A cz. 2 art. 4 oraz cz. 1 art. 2 uważa się grunty leśne, które w myśl obowiązujących przepisów winny być trwale utrzymane pod uprawą leśną. Przywiązany do tych gruntów obowiązek zalesienia stwierdzają na żądanie urzędów ziemskich właściwe władze ochrony lasów.

§ 5. O tem, czy obszary leśne o powierzchni ponad 30 lub ponad 50 ha nadają się do samodzielnego gospodarowania, to znaczy do prowadzenia

w każdym z nich gospodarstwa leśnego, niezależnie od gospodarstwa rolnego, decydują na żądanie urzędów ziemskich właściwe władze ochrony lasów.

§ 6. 1. W piśmie, żądającym od właściwych władz ochrony lasów decyzji w myśl §§ 4 i 5, urzędy ziemskie winny podać swoje stanowisko co do sprawy, która ma być przez urząd ochrony lasów zadecydowana, jak również stanowisko właściciela, o ile zostanie ono zgłoszone.

2. Władze ochrony lasów obowiązane są w przeciągu 14 dni od daty otrzymania od urzędów ziemskich takiego żądania udzielić na nie swej odpowiedzi.

§ 7. Grunty, zwolnione od obowiązku parcelacyjnego na mocy ustępu A cz. 2 art. 4, podlegać będą temu obowiązkowi, jeżeli zatracą cechy, które uzasadniły zastosowanie do nich cz. 2 art. 4.

§ 8. O niewliczaniu powierzchni dróg oraz terenów zabudowanych do norm, wskazanych w cz. 1 art. 4, orzekają okręgowe urzędy ziemskie przy ustalaniu wyłączeń w trybie art. 16, powodując się następującymi zasadami:

- a) do norm, wskazanych w cz. 1 art. 4, nie wliczają się drogi prywatne, które przechodzą wzdłuż granic lub w granicach dokonywanego z mocy cz. 1 art. 4 wyłączenia;
- b) drogi prywatne, przekraczające co do swej szerokości normy, które wskaże rozporządzenie Ministra Reform Rolnych wydane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych do p. e art. 47, jak również uznane przez okręgowe urzędy ziemskie za zbędne do prowadzenia gospodarstwa, mogą być przez te urzędy zaliczone w odnośnej części do norm, wskazanych w cz. 1 art. 4 i w art. 5; przepis ten może mieć zastosowanie do dróg prywatnych z prawem publiczności tylko wówczas, gdy właściwe władze administracyjne zarządzają skasowanie tych dróg;
- c) nie wliczają się do norm, wskazanych w cz. 1 art. 4, grunty położone pod zabudowaniami mieszkalnymi, gospodarczymi i przemysłowymi oraz pod podwórzami i parkami, jeżeli położone są w granicach obszaru, zwolnionego od obowiązku parcelacyjnego na mocy art. 4 i 5, lub też bezpośrednio z tym obszarem graniczą;
- d) tereny zabudowane, nie odpowiadające wskazaniom p. c niniejszego paragrafu, tylko wówczas nie będą zaliczane do norm, wskazanych w cz. 1 art. 4, gdy mimo oddalenia od obszarów, pozostawianych właścicielowi mogą być przez niego wykorzystane racjonalnie pod względem gospodarczym.

§ 9. W przypadku rozbieżności poglądów okręgowego urzędu ziemskiego i właściciela, czy dane drogi, wody, sady lub tereny zabudowane podlegają działaniu cz. 2 i 3 art. 4, okręgowy urząd ziemski winien zasięgnąć opinii rzeczoznawcy, delegowanego przez izbę rolniczą, przez wskazane przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych organizacje rolnicze lub przez urząd wojewódzki.

Do art. 5.

§ 10. Obszar wyłączeń, dokonywanych na mocy cz. 1 art. 5, określony będzie w każdym poszczególnym przypadku indywidualnie.

§ 11. Udowodnienie istnienia warunków, uzasadniających zastosowanie części 1 art. 5 do nieruchomości ziemskiej, obciąża właściciela tejże nieruchomości. Udowodnienie to może być dokonane w każdy sposób.

§ 12. Podania o przyznanie wyłączeń z mocy art. 5 winny być składane Ministrowi Reform Rolnych za pośrednictwem właściwego terytorjalnie okręgowego urzędu ziemskiego. Do podań tych winny być dołączone:

- a) zaświadczenie, potwierdzające prawo własności petenta do nieruchomości ziemskiej, z której wyłączenie ma być dokonane;
- b) zaświadczenie, ustalające stan obciążenia tej nieruchomości serwitutami;
- c) deklaracja z uwierzytelnionym podpisem, stwierdzająca stan władania petenta nieruchomościami ziemskimi na całym obszarze Państwa Polskiego;
- d) dowody, stwierdzające zasadność prośby o wyłączenie;
- e) plan lub szkic nieruchomości ze wskazaniem obszaru, granic i specyfikacji kultur rolnych projektowanego wyłączenia.

§ 13. Właścicielowi służy prawo złożenia podania o przyznanie z mocy art. 5 większego obszaru, zwolnionego od obowiązku parcelacyjnego, niż wskazany w art. 4, a to bez żądania ścisłego ustalenia i odgraniczenia wyłączeń z mocy art. 4. W tym przypadku uznaje się, że do okręgowego urzędu ziemskiego nie wpłynął wniosek przewidziany w cz. 1 art. 16, a ustalone w tym artykule postępowanie i bieg terminu nie mają zastosowania. Jednakże właścicielowi służy prawo zgłoszenia odrębnych wniosków dla wyłączeń z art. 4 i art. 5; w tym przypadku okręgowy urząd ziemski prześle do Ministerstwa Reform Rolnych wnioski o wyłączenie gruntów z mocy art. 5 dopiero po określeniu w trybie art. 16 podstawowych norm władania, wskazanych w art. 4.

§ 14. Decyzje o zezwoleniu na wyłączenie w myśl cz. 1 art. 5 mogą być uwarunkowane złożeniem sporządzonego przez mierniczego przysięgłego planu obszaru wyłączonego.

§ 15. Za gazetę urzędową w rozumieniu cz. 5 art. 5 uznaje się Monitor Polski.

§ 16. Zastosowanie cz. 6 art. 5 następuje na skutek wniosku okręgowego urzędu ziemskiego. Wniosek ten winien być oparty na protokólnym stwierdzeniu zmian lub niewykonania warunków, które uzasadniają zwolnienie od obowiązku parcelacyjnego z mocy art. 5; stwierdzenie wykonują komisarz ziemski lub delegat okręgowego urzędu ziemskiego na gruncie w obecności przedstawiciela Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych i dwu niezainteresowanych świadków, po uprzedzeniu właściciela przynajmniej na 14 dni o dniu zjazdu na grunt.

Do działu II.

Do art. 13.

§ 17. Na poczet wykonania planu parcelacyjnego, wyznaczonego dla gruntów prywatnych, zaliczone będą wszelkie grunty, poza gruntami, umieszczonymi na wykazie imiennym (nie wyłączając gruntów, wymienionych w punktach b i c cz. 1 art. 2), które zostały oddane w posiadanie nabywców zgodnie z zatwierdzonym projektem parcelacyjnym i wykazem nabywców—po ogłoszeniu tego planu, a przed dniem 1-go listopada roku, w którym plan ten został ogłoszony, o ile grunta te dzielone były z uwzględnieniem przepisów cz. 1 do 5 art. 50 oraz części 2 art. 60.

§ 18. Zaliczenie na poczet wykonania planu parcelacyjnego, wyznaczonego dla gruntów prywatnych, następuje bez względu na to, czy grunty te zostały rozparcelowane w trybie rozdziałów B i C działu VI, czy też przez Państwowy Bank Rolny w drodze komisowej.

§ 19. Nadto na pokrycie corocznego planu parcelacyjnego, wyznaczonego dla gruntów prywatnych, zaliczone będą następujące grunty:

- a) sprzedane Państwowemu Bankowi Rolnemu w myśl art. 15, lub też na zasadzie tegoż artykułu rozparcelowane przez właściciela;
- b) sprzedane dawniej na podstawie tegoż art. 15, a nie zaliczone na poczet wykonania jednego z poprzednich planów parcelacyjnych;
- c) rozparcelowane po dniu 9 stycznia 1926 r. w znaczeniu cz. 3 art. 11 przed ogłoszeniem danego planu parcelacyjnego, jeżeli nie zostały zaliczone na poczet wykonania jednego z poprzednich planów parcelacyjnych;
- d) nabyte przez urząd ziemski na mocy art. 3 i 8 lub przez Państwowy Bank Rolny i rozparcelowane w znaczeniu cz. 3 art. 11 po ogłoszeniu danego planu, a przed dniem 1 listopada tego roku, w którym plan ten został ogłoszony.

§ 20. W myśl postanowień § 17 — 19 zaliczone będą na poczet wykonania planu parcelacyjnego te tylko grunty, które położone są w okręgach, powiatach lub grupach powiatów, oznaczonych w tym planie.

§ 21. Jeżeli w dniu 1 listopada roku poprzedzającego ten rok, dla którego ustalono plan parcelacyjny, okaże się, że łączna ilość gruntów, które w myśl § 17 — 19 winny być zaliczone na poczet wykonania planu parcelacyjnego, przewyższa ilość, oznaczoną w tym planie dla danego obszaru, to nadwyżka ta winna być zaliczoną na poczet wykonania najbliższego planu parcelacyjnego, dotyczącego danego okręgu ziemskiego, powiatu lub grupy powiatów.

Do art. 15.

§ 22. Art. 15 może być zastosowany w każdym czasie i niezależnie od tego, czy plan parcelacyjny w danym roku uwzględniał odpowiedni okrąg ziemski, powiat lub grupę powiatów.

§ 23. Obowiązek rozparcelowania nakłada Minister Reform Rolnych na podstawie stwierdzonej konieczności zwiększenia obszaru scalanych gospodarstw, pozostawiając właścicielowi cztery tygodnie na postawienie wniosku o zastosowanie do gruntów, objętych powyższym obowiązkiem, przepisów art. 5.

§ 24. Bieg terminu, przewidzianego w cz. 3 art. 15 oraz § 23, rozpoczyna się od daty zawiadomienia właściciela nieruchomości o decyzji Ministra Reform Rolnych, nakładającej obowiązek rozparcelowania.

§ 25. Obowiązek rozparcelowania, nałożony na mocy art. 15, nie stosuje się do gruntów, które w myśl postanowień ustawy o scalaniu gruntów nie będą włączone lub będą wyłączone z obszaru scalenia; obowiązek ten ustaje w razie zaniechania scalenia. Gdy którykolwiek ze wskazanych przez urzędy ziemskie uczestników scalenia odstąpi od nabycia dodatkowej działki, to obszar, co do którego nałożono obowiązek rozparcelowania zmniejsza się odpowiednio. Postanowienia niniejszego paragrafu nie odnoszą się do gruntów, co do których zostały już zawarte przez właściciela umowy kupna - sprzedaży czy to z Państwowym Bankiem Rolnym, czy też z poszczególnymi uczestnikami scalenia lub ich grupami, o ile treść umowy nie stanowi inaczej.

Do działu III.

Do art. 16.

§ 26. Właściciel majątku, przekraczającego podstawowe normy władania (art. 4), składa wniosek do tego okręgowego urzędu ziemskiego, na którego obszarze zamierza zatrzymać wyłączenie z mocy art. 4. Jeżeli zaś zamierza wyłączenie to zatrzymać z nieruchomości, położonych na obszarze właściwości terytorjalnej kilku okręgowych urzędów ziemskich, to składa wniosek do jednego z tych urzędów według swego wyboru.

§ 27. W razie otrzymania przez właściciela żądania co do zgłoszenia wniosku o wyłączenie z mocy art. 4 od kilku okręgowych urzędów ziemskich, właściciel winien złożyć wniosek do jednego z tych urzędów, na których obszarze zamierza pozostawić sobie wyłączenie.

§ 28. 1. Do wniosku właściciela, składanego w dwóch egzemplarzach, winny być dołączone w jednym egzemplarzu:

- a) dowody, stwierdzające prawo własności penta do nieruchomości, z których projektowane jest wyłączenie,
- b) deklaracja o wszystkich posiadanych przez niego nieruchomościach ziemskich na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z uwierzytelnionym podpisem właściciela,
- c) odrys planu, kopia mapy katastralnej lub szkic terenu z zaznaczeniem poszczególnych użytków oraz projektowanych wyłączeń.

2. Podpis właściciela może być uwierzytelniony przez komisarza ziemskiego lub przez urząd gminny.

§ 29. Po przyjęciu wniosku wraz ze wszystkimi załącznikami, wskazanymi w § 28, okręgowy urząd ziemski zwraca właścicielowi jeden z dwóch egzemplarzy po stwierdzeniu na nim daty otrzymania wniosku lub też ostatniego załącznika, gdy wszystkie załączniki nie były złożone jednocześnie z podaniem. Od tej daty rozpoczyna się bieg terminu, przewidzianego w części 3 art. 16.

§ 30. Jeżeli wniosek właściciela nie zostanie zatwierdzony w terminie, wskazanym w części 3 art. 16, z uwzględnieniem przepisów § 29, to okręgowy urząd ziemski obowiązany będzie na żądanie właściciela stwierdzić, iż wniosek jego w odniesieniu do zaprojektowanego wyłączenia z mocy art. 4 — ma moc wniosku, zatwierzonego w rozumieniu art. 16.

§ 31. Wskazany w cz. 4 art. 16 obowiązek przedstawienia planu dotyczy jedynie obszaru wyłączenia, a nie całego majątku.

§ 32. Przy dokonywaniu wyłączenia z urzędu koszty sporządzenia planów tego wyłączenia, przewidzianych w cz. 4 art. 16, obciążają właściciela i winny być przez niego w wysokości, stwierdzonej przez okręgowy urząd ziemski, wpłacone do kasy skarbowej w przeciągu miesiąca od dnia zawiadomienia przez okręgowy urząd ziemski.

Do art. 17.

§ 33. Obowiązek załatwienia przez urzędy ziemskie wszystkich spraw związanych z ustaleniem wyłączeń z mocy art. 4 i 5 w ciągu roku, dla którego został ustalony plan parcelacyjny, dotyczy nierozparcelowanych dobrowolnie nieruchomości ziemskich, objętych wykazem imiennym.

Do art. 18.

§ 34. Okręgowym urzędem ziemskim służy prawo wydawania komisarzom ziemskim ogólnych upoważnień do zgłaszania w imieniu okręgowych urzędów ziemskich żądań do właściwych władz w sprawie sporządzenia i wydania wyciągów i odpisów, wskazanych w cz. 2 art. 18.

§ 35. Pod określeniem „Księgi hipoteczne” rozumie się nie tylko same księgi, lecz i wszelkie pomocnicze zbiory dokumentów; jako operaty katastralne rozumie się nie tylko protokoły parcelowe i zbiory arkuszów posiadania lub innych dokumentów, ustalających stan posiadania, ale również i mapy katastralne.

§ 36. Gdyby okazało się, że na skutek zniszczenia służebności cały wyznaczony z mocy wykazu imiennego do przymusowego wykupu obszar lub jego część winny być przeznaczone na wynagrodzenie za znoszone służebności, wówczas projektowanemu wykupowi może być poddany bez dodatkowego ogłoszenia w wykazie imiennym taki obszar z należących do tegoż właściciela nieruchomości ziemskich, o jaki został zmniejszony na skutek zniesienia służebności obszar, umieszczony w wykazie imiennym. W każdym razie winny być w tym przypadku zachowane postanowienia art. 4 oraz przyznane wyłączenia z mocy art. 5.

Do art. 19.

§ 37. Za majątki większe w rozumieniu cz. 1 art. 19 uznawane będą nieruchomości tych właścicieli, którzy na terenie danego okręgu, powiatu lub grupy powiatów posiadają największy obszar gruntów.

§ 38. Z majątków, pomieszczonych w wykazie imiennym, może być wyznaczony do przymusowego wykupu cały podlegający obowiązkowi parcelacyjnemu obszar lub jego część, niezależnie od tego, czy niepoddawany przymusowemu wykupowi obszar okaże się większym lub mniejszym niż u innych właścicieli, których majątki również są zamieszczone w wykazie imiennym.

Do art. 21.

§ 39. Przewidziane w cz. 1 art. 21 orzeczenie okręgowego urzędu ziemskiego winno zawierać oznaczenie granic i obszarów poddanych przymusowemu wykupowi gruntów na podstawie istniejących map katastralnych lub planów, a w razie ich braku, na podstawie pomiarów w tym celu zarządzonych przez okręgowy urząd ziemski. W województwach, posiadających kataster gruntowy, winny być podane numery parcel katastralnych, przyczem w razie wykupu części parceli winny być wyraźnie oznaczone granice i obszar tej części.

§ 40. Wpłacenie przez okręgowy urząd ziemski części szacunku równocześnie ze złożeniem do okręgowej komisji ziemskiej wniosku o ustalenie wynagrodzenia w myśl p. a cz. 2 art. 31 winno być udowodnione pokwitowaniem właściciela lub dowodem złożenia części szacunku do depozytu sądu.

§ 41. Datę złożenia wniosku szacunkowego do okręgowej komisji ziemskiej stwierdza przewodniczący komisji.

§ 42. Objęcie wykupywanego obszaru w posiadanie władz ziemskich może nastąpić dopiero wówczas, gdy uprawomocni się orzeczenie okręgowego urzędu ziemskiego, wydane na mocy części 1 art. 21, lub też po wydaniu w tej sprawie orzeczenia Ministra Reform Rolnych w drugiej instancji — oraz po wykonaniu czynności, przewidzianych w §§ 40 i 41.

§ 43. Zawiadomienie o terminie objęcia w posiadanie wykupywanej nieruchomości winno być wysłane listem poleconym przez okręgowy urząd ziemski do właściciela co najmniej na 14 dni przed wyznaczonym terminem i ogłoszone publicznie we właściwej gminie.

§ 44. Objęcia w posiadanie dokona protokólnie w obecności właściciela i dwu postronnych świadków urzędnik upoważniony przez okręgowy urząd ziemski. Protokół ten stanowić będzie dowód objęcia w posiadanie danego obszaru w rozumieniu części 3 art. 21. Nieobecność właściciela lub odmowa podpisania przez niego protokołu nie skutkuje nieważności tego protokołu.

§ 45. Przy obejmowaniu majątku w posiadanie upoważniony przez okręgowy urząd ziemski urzędnik

winien stwierdzić, czy nie zaszły w wartości tego majątku zmiany od czasu szacowania obiektu przez komisję klasyfikacyjno-szacunkową i odpowiednio sprawozdanie w tej sprawie przesłać niezwłocznie do okręgowego urzędu ziemskiego. Sprawozdanie winno być dołączone do materiałów, na których okręgowa komisja ziemska oprze decyzję co do wysokości wynagrodzenia za wykupione objekty.

Do art. 23 i 24.

§ 46. Przy wykonywaniu postanowień części 2 art. 23 i części 2 art. 24 mają analogiczne zastosowanie §§ 40—45.

Do art. 26.

§ 47. 1. Okręgowe urzędy ziemskie wpłacać będą na rachunek instytucji długoterminowego kredytu jedynie te procenty oraz raty, obciążające Skarb Państwa z tytułu przejętej przez Skarb Państwa wierzytelności, które będą płatne w czasie od przejęcia przez Ministerstwo Reform Rolnych wykupionej nieruchomości w posiadanie do czasu przelania wymienionej wierzytelności na nabywców parcel — o ile w drodze porozumienia z instytucją długoterminowego kredytu spłata rat zapadających nie zostanie inaczej uregulowana.

Należne za ten sam okres podatki państwowe i komunalne od wykupionej nieruchomości opłacać będą okręgowe urzędy ziemskie z funduszu obrotowego reformy rolnej.

2. Koszty instytucji kredytu długoterminowego, związane z dokonaniem segregacji wierzytelności, obliczone według norm, które ustali Minister Reform Rolnych, ponoszą Skarb Państwa i właściciel wykupionej nieruchomości proporcjonalnie do sum, wynikłych z segregacji.

Do działu IV.**Do art. 27.**

§ 48. O wartości służebności, obciążających poddane przymusowemu wykupowi obszary, a podlegających zniesieniu w trybie przepisów o znoszeniu służebności, wyda opinię komisja klasyfikacyjno-szacunkowa, powołując się zasadami, obowiązującymi w danej miejscowości przy znoszeniu służebności w drodze przymusowej. Komisja ta wyda opinię również o wartości innych ciężarów gruntowych, któreby mogły pozostać przy gruncie.

§ 49. Ceny jednostkowe składowych części nieruchomości, poddanych przymusowemu wykupowi, ustalane będą w przepisach, wydawanych na mocy części 3 art. 27, w złotych w zlocie.

Do art. 29.

§ 50. Przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia za wykupione grunty, okręgowa komisja ziemska winna uwzględniać nie tylko wniosek okręgowego urzędu ziemskiego oraz sprawozdanie o stanie majątku podczas obejmowania jego w posiadanie, ale także dodatkowe sprawozdania urzędów ziemskich o zmianach, zaszłych w wartości majątku po jego oszacowaniu, a przed objęciem w posiadanie.

Do art. 30.

§ 51. W braku dowodów, stwierdzających cenę ostatniego odpłatnego nabycia, okręgowa komisja ziemiska zawięże rzeczoznawców celem stwierdzenia cen, za które były nabywane w trybie właściwych przepisów rosyjskich, powołanych w p. c art. 3, nieruchomości ziemskie w podobnych warunkach i w czasie, zbliżonym do czasu ostatniego odpłatnego nabycia szacowanych obszarów.

§ 52. Gdy na podstawie dowodów, stwierdzających cenę ostatniego odpłatnego nabycia, nie może być ustalona oddzielnie cena części wykupywanej, wówczas cena szacunkowa całej nieruchomości, ustalona według zasad art. 30, podzielona będzie proporcjonalnie do szacunku wykupywanej i pozostawianej właścicielowi części, przeprowadzonego według zasad art. 27 i 28.

§ 53. Przy obliczaniu wartości uskuteczniionych przez właściciela wkładów w myśl cz. 2 art. 30 mają analogiczne zastosowanie art. 27 i 28.

§ 54. Wynagrodzenie ustalone w rublach winno być przerachowane według skali § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. № 30, poz. 213), przyjmując w danym przypadku, że 1 złoty równa się złotemu w zlocie.

§ 55. Urzędy Skarbowe, władze hipoteczne oraz notariusze, archiwa państwowe i inne urzędy obowiązane są na żądanie okręgowego urzędu ziemskiego udostępnić swe akta celem ustalenia ceny, przewidzianej w cz. 2 art. 30.

Do art. 31.

§ 56. Za ogólny w rozumieniu części 1 art. 31 uznaje się obszar wszystkich nieruchomości ziemskich, należących do właściciela wykupionej nieruchomości w granicach Państwa Polskiego, nie wyłączając lasów, wód i nieużytków.

§ 57. Przewidziany w ustępie końcowym cz. 1 art. 31 okres pięcioletni oblicza się od terminu uiszczenia każdej z osobna części wynagrodzenia zgodnie z terminami i podziałem, przewidzianymi w cz. 2 i 3 art. 31.

§ 58. Ustalany dla każdego roku w myśl postanowień cz. 1 art. 31 kurs listów Państwowej Renty Ziemskiej będzie ogłaszany w Monitorze Polskim w stosunku procentowym do nominalnej wartości.

§ 59. Płatną w gotówiznie część wynagrodzenia przelicza się na złote (złote obiegowe) według wartości złota, ogłaszanej przez Ministra Skarbu w Monitorze Polskim stosownie do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. № 36, poz. 385) i ustawy z dnia 1 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. № 76, poz. 534), przyjmując złoty w zlocie za $\frac{9}{31}$ grama czystego złota. Za podstawę do przeliczenia przyjmuje się wartość złota z dnia, poprzedzającego dokonanie zapłaty lub złożenie do depozytu każdej części wynagrodzenia.

§ 60. Część wynagrodzenia, płatną w listach 5⁰/₀-wej Państwowej Renty Ziemskiej w zlocie, należy ustalić w sumie podzielonej przez 400, przyczem reszta, nie przekraczająca 200 złotych w zlocie, wypłaca się nie w listach, a w gotówiznie według kursu urzędowego listów renty, jeżeli zaś reszta przekracza 200 złotych w zlocie, to się ją zaokrągla do 400 złotych i odpowiednio obniża się część gotówkową wypłaty też według kursu urzędowego listów.

§ 61. Wartość bieżących i zapadłych kuponów przyjmuje się jako gotowizna.

§ 62. Część wynagrodzenia, składaną zgodnie z wymogami ostatniego ustępu cz. 1-iej art. 31 do depozytu w Państwowym Banku Rolnym, należy zaokrąglać do 100 złotych wwyż, jeżeli reszta od dzielenia części wynagrodzenia, wypłacanej w listach według nominalnej wartości, przez 100 przekracza 50 złotych, lub też obniżyć, jeżeli reszta nie przekracza 50 złotych.

§ 63. Gdyby list, przechowywany w depozycie Państwowego Banku Rolnego, został wylosowany przed upływem okresu 5-letniego, przewidzianego w art. 31, to należność za ten list winna być wypłacona właścicielowi w gotówiznie bezzwłocznie po wylosowaniu.

Do art. 33.

§ 64. Jeżeli zaspokojenie pretensji instytucji kredytu długoterminowego ma być dokonane w trybie art. 33, to należny kapitał winien być uiszczony w listach zastawnych danej instytucji, zaległe procenty — w kuponach ubiegłych od listów lub w gotówiznie, a inne zaległości — w gotówiznie. Wszelkie wierzytelności instytucji kredytu długoterminowego winny być spłacane przez Państwo w sposób, przewidziany w ustawach lub statutach odnośnych instytucji.

Do art. 36.

§ 65. Należności państwowe, wyliczone w art. 36 (podatek od spadków i darowizn oraz podatek majątkowy), mogą być płacone według kursu urzędowego i temi listami, które znajdują się w depozycie Państwowego Banku Rolnego. W tym przypadku na wniosek zainteresowanej osoby Państwowy Bank Rolny przekaże właściwej instytucji odpowiednią ilość listów renty.

Do art. 37.

§ 66. Przed wpłaceniem właścicielowi pierwszej raty wynagrodzenia za przymusowo wykupiony obszar winien okręgowy urząd ziemski w razie zachodzących wątpliwości zażądać przedstawienia dowodów obywatelstwa właściciela.

§ 67. W razie braku należytych dowodów obywatelstwa polskiego okręgowy urząd ziemski złoży odnośną część wynagrodzenia do depozytu sądu i zawiadomi równocześnie o tem właściciela oraz Ministerstwo Reform Rolnych.

§ 68. Wysokość wynagrodzenia w razie stwierdzenia, iż właściciel wykupionego obszaru nie jest obywatelem polskim, będzie ustalona w trybie, przewidzianym w ustawie o wykonaniu reformy rolnej

z dnia 28 grudnia 1925 r., jednak przy uwzględnieniu zastrzeżeń, wymienionych w cz. 1 art. 37.

§ 69. W przypadku wstrzymania przez Radę Ministrów wypłaty wynagrodzenia w myśl cz. 2 art. 37 Minister Reform Rolnych zarządzi zabezpieczenie ustalonego wynagrodzenia przez złożenie tego wynagrodzenia w złotych w złocie do depozytu w Państwowym Banku Rolnym z zastrzeżeniem postanowień cz. 2 art. 37.

Do działu V.

Do art. 38 i 39.

§ 70. Postanowienia art. 38 nie dotyczą przypadków, w których rozwiązanie stosunku dzierżawnego następuje na podstawie postanowień kontraktu dzierżawnego.

§ 71. Umowy dzierżawne z mocy art. 38 wypowiada okręgowy urząd ziemski, Państwowy Bank Rolny lub—na żądanie Ministerstwa Reform Rolnych albo okręgowego urzędu ziemskiego—inna władza lub instytucja, pod której zarządem znajduje się wydzierżawiony majątek.

§ 72. Spór pomiędzy dzierżawcą a właścicielem w sprawie odszkodowania z tytułu uprawnień dzierżawcy, wynikających z umowy dzierżawnej i przewidzianych w art. 38 i 39,—nie powoduje odroczenia terminu opuszczenia przeznaczanego do parcelacji obiektu.

§ 73. Przy szacowaniu niezamortyzowanych a pożytecznych dla gospodarstwa wkładów, o ile wkłady te dotyczyły urządzeń meljoracyjnych, stosowane będą zasady, przewidziane w cz. 4 art. 27.

§ 74. Jeżeli nie zachodzi spór pomiędzy Skarbem Państwa, Państwowym Bankiem Rolnym, fundacją lub instytucją naukową z jednej strony, a dzierżawcą z drugiej strony w przedmiocie uprawnień, wynikających z art. 38, to odszkodowanie należne dzierżawcy winno być wypłacone przed upływem sześciomiesięcznego okresu likwidacyjnego, przewidzianego w cz. 1 art. 38.

Do art. 40.

§ 75. Przy wykonywaniu postanowień cz. 2 art. 40 ma analogiczne zastosowanie § 72.

§ 76. Jeżeli wykaz imienny nie wskazuje, które grunty z dzierżawionej częściowo lub w całości nieruchomości ziemskiej podlegają wykupowi, to okręgowy urząd ziemski przed nastąpieniem terminu rozwiązania umowy dzierżawnej zawiadomi dzierżawcę, na które z dzierżawionych przez niego gruntów właściciel uzyskał zezwolenie na parcelację, albo które z dzierżawionych gruntów zostały przeznaczone do przymusowego wykupu w trybie cz. 1 art. 21.

Do art. 43.

§ 77. Zastrzeżone w cz. 2 art. 43 pierwszeństwo do nabycia ziemi dla dzierżawców, podlegających ochronie na mocy ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. № 75, poz. 741), gaśnie, jeżeli dzierżawcy ci nie zgłoszą swych kandydatur na nabyw-

ców ziemi w wyznaczonym dla zgłaszania się terminie.

§ 78. O tem, czy pozostawienie dzierżawców na dotychczasowych działkach uniemożliwia prawidłową parcelację, decydują okręgowe urzędy ziemskie.

Do art. 44 i 45.

§ 79. 1. Za pracowników folwarcznych (służbę folwarczną) w rozumieniu cz. 2—6 art. 44 i art. 45 uznaje się bezrolnych robotników rolnych oraz rzemieślników folwarcznych, związanych z pracodawcą rocznymi umowami, co rok odnawianymi i obowiązanych do stałej pracy w danej nieruchomości, a przede wszystkim tych, którzy prowadzą własne gospodarstwo domowe i zamieszkują wraz z rodzinami w mieszkaniu służbowym. Za rodzinę w znaczeniu tychże artykułów uważa się małżonka (kę) oraz krewnych i powinowatych pierwszego i drugiego stopnia pracownika folwarcznego, o ile zamieszkuje z nim i stanowią jedno ognisko domowe.

2. Postanowienia cz. 5 art. 44 i art. 45 mają zastosowanie do tych tylko osób, odpowiadających wymogom cz. 3 art. 44, które były zatrudnione w parcelowanym majątku, na warunkach wskazanych w cz. 1 niniejszego paragrafu, lub też na warunkach ulgowych i pracę tę wskutek parcelacji utraciły. Przepis ten nie wyłącza prawa innych zasłużonych pracowników folwarcznych (gracjalistów), a w tem i oficjalistów-gracjalistów, do otrzymania odpraw w myśl cz. 3 art. 44.

§ 80. 1. O ilości służby, która w myśl art. 45 i 52 winna być uwzględniona przy parcelacji, decydują okręgowe urzędy ziemskie, biorąc również pod uwagę kulturę i przeciętny obszar ziemi uprawnej, przypadający w danej okolicy na jednego pracownika folwarcznego, posiadającego uprawnienia z art. 45.

2. Maksymalna ilość służby, tracąca pracę na skutek częściowej parcelacji jednostki gospodarczej, określa się według formuły: $x : (y - x) = z : u$, w której „x” oznacza liczbę poszukiwaną, „y” oznacza ogólną ilość służby posiadającej w danej jednostce gospodarczej kwalifikację, wskazane w art. 45 i 52, „z” oznacza obszar parcelowanych użytków rolnych, „u” — obszar pozostających u właściciela użytków rolnych danej jednostki gospodarczej.

3. Wyznaczenie z ogólnej liczby służby folwarcznej danej jednostki gospodarczej robotników, którzy w związku z parcelacją części obszaru mają ulec zwolnieniu ze służby—należy do właściciela.

§ 81. 1. Za zrzekających się nabycia działki w rozumieniu cz. 5 art. 44 uznaje się tych pracowników, którzy we wskazanym im przez właściciela co najmniej 4-tygodniowym terminie po ogłoszeniu warunków parcelacji nie zgłoszą na piśmie chęci nabycia ziemi na ogłoszonych warunkach.

2. Gdyby jednak ogłoszona cena ziemi została w następstwie obniżona przez właściciela lub przez okręgową komisję ziemską w trybie art. 71, to pracownikom rolnym, o ile dotychczas zgłoszenia nie wykonali, służy prawo dokonania tego zgłoszenia.

§ 82. Pod pojęcie służby folwarcznej w rozumieniu art. 44 i 45 nie podpada służba osobista, której praca nie jest bezpośrednio związana z ziemią,

jako warsztatem pracy (kamerdynerzy, lokaje, pokojowe, kucharze, kucharki, strzelcy i t. p.) oraz robotnicy, zajęci w przemyśle, choćby w przemyśle rolniczym, jeżeli ich głównym zajęciem jest praca, wskazana w niniejszym paragrafie.

§ 83. Jeżeli miejscowe warunki nie pozwalają na nadzielenie ziemi służby folwarcznej i jednocześnie na uzupełnienie w związku z postępowaniem scalemniowem (art. 15) gospodarstw karłowatych do norm, ustalonych przez Ministerstwo Reform Rolnych, to pierwszeństwo winno być przyznane właścicielom karłowatych gospodarstw, natomiast pracownicy folwarczni są uprawnieni do otrzymania ziemi z parcelacji rządowej lub Państwowego Banku Rolnego w innym miejscu.

§ 84. Oznaczony w cz. 2 art. 45 termin roczny liczy się od dnia wprowadzenia nabywcy w posiadanie działki.

Do działu VI.

Do art. 46.

§ 85. Szczegółowe przepisy, dotyczące przeprowadzenia parcelacji i nadzoru nad nią, ustali odrębna instrukcja.

Do art. 47.

§ 86. Zgłoszenia o wydzielenie gruntów na cele wskazane w p. c art. 47 oraz na cele przemysłowe winny być składane w terminach i trybie, ustalonych dla składania zgłoszeń o nabycie ziemi. Wnioski o wydzielenie gruntów na cele wskazane w p. c art. 47 winny być zgłaszane lub aprobowane przez właściwe władze państwowe.

Do art. 48.

§ 87. Zamiana gruntów w myśl cz. 1 art. 48 winna się odbywać na podstawie oszacowania zamienianych gruntów, dokonanego w trybie, wskazanym w § 115 niniejszego rozporządzenia.

Do art. 52.

§ 88. Obowiązek udowodnienia posiadania kwalifikacji, wymaganych przez art. 52, obciąża kandydatów na nabywców. O wystarczalności tych kwalifikacji decydują władze, zatwierdzające projekty parcelacji.

Do art. 53.

§ 89. Istnienie warunków, przewidzianych w p. e art. 53, winno być przez reemigranta należycie wykazane.

§ 90. 1. O ile dana parcelacja nie została wszczęta w trybie art. 15 lub też o ile nie był zastosowany § 83 lub art. 51, to po utworzeniu zgodnie z art. 45 i §§ 79, 80, 82 i 83 gospodarstw dla rodzin służby folwarcznej, tracącej pracę wskutek parcelacji danych obszarów, jak również dla drobnych dzierżawców zgodnie z art. 43 i § 77 — pozostały parcelowany obszar winien być zużytkowany dla:

- A) uzupełnienia gospodarstw karłowatych, wymagających tego uzupełnienia,
- B) powiększenia innych gospodarstw drobnych, których powiększenie jest ze względów gospo-

darczych pożądane, oraz dla stworzenia gospodarstw samodzielnych dla osób, które sprzedały swe dotychczasowe karłowate lub małorolne gospodarstwa,

C) stworzenia gospodarstw dla bezrolnych.

2. W każdej z tych grup (A, B, C) kandydaci uwzględnieni być winni w następującej kolejności:

- a) dzierżawcy i oficjaliści majątków parcelowanych,
- b) zasłużeni żołnierze i inwalidzi armji polskiej oraz polskich formacyj ochotniczych,
- c) rodziny, t. j. wdowy i sieroty pozostałe po poległych żołnierzach armji polskiej oraz polskich formacyj ochotniczych,
- d) absolwenci szkół rolniczych i ogrodniczych,
- e) reemigranci zmuszeni opuścić granice obcych państw ze względów politycznych,
- f) inni kandydaci z danej grupy.

3. Przy zatwierdzaniu nabywców uwzględniani będą kandydaci z każdej następnej kategorii dopiero po uwzględnieniu wszystkich kandydatów, należących do poprzedniej kategorii, jeżeli uprawnieni są do nabycia ziemi i we właściwym czasie i trybie zgłosili chęć jej nabycia.

Do art. 54.

§ 91. Pod przeważną częścią gospodarstwa w rozumieniu cz. 2 art. 54 rozumie się większą część do obszaru część gospodarstwa.

Do art. 57.

§ 92. Pod nazwą instytucji kredytu długoterminowego należy rozumieć instytucje kredytowe, które wedle swych statutów są uprawnione udzielać długoterminowego kredytu na hipoteki nieruchomości, spłacalnego systemem amortyzacji.

§ 93. Obowiązek instytucji kredytu długoterminowego dokonania podziału i segregacji pożyczki, obciążającej parcelowany majątek pomiędzy nabywców poszczególnych parcel, dotyczy pożyczek amortyzacyjnych, udzielanych bądź w gotówce, bądź w listach zastawnych.

§ 94. Gdy kwota długu, przypadająca przy segregacji na alienowaną działkę, wynosi mniej, jak dozwolone w statucie danej instytucji kredytu długoterminowego minimum, przenoszalne przy segregacji długu, to w przypadku takim mają moc prawną przepisy statutowe danej instytucji przy zastosowaniu przerachowania na złote tego minimum według § 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. z r. 1925 № 30 poz. 213).

Do art. 58.

§ 95. Zatwierdzone przez prezesa okręgowego urzędu ziemskiego projekty parcelacji winny zawierać plan podziału oraz cenę sprzedażną poszczególnych działek.

§ 96. Orzeczenie, zatwierdzające projekt parcelacyjny, podaje się do wiadomości zainteresowanych przez wywieszenie ogłoszenia w lokalu gminy (wójtostwa), lub też gmin, na których obszarze położony jest parcelowany majątek, oraz we właściwym powiatowym urzędzie ziemskim. Ogłoszenie winno

być wywieszane przez dni 14, po których upływie orzeczenie uznaje się za doręczone wszystkim zainteresowanym. Po dokonaniu ogłoszenia wójt podaje władzy wysyłającej datę wykonania.

Do art. 59.

§ 97. Przedkładane komisarzowi Ministra Reform Rolnych w myśl cz. 2 art. 59 projekty parcelacji winny zawierać plan podziału, wykaz nabywców oraz cenę i warunki sprzedaży poszczególnych działek, ustalone ostatecznie przez decydujące władze Banku.

Do art. 60.

§ 98. Za gospodarstwo wzorowe w rozumieniu cz. 2 art. 60 należy uważać tworzone przy parcelacji gospodarstwa w myśl przepisów tego artykułu, o ile przekraczają obszar wskazany w cz. 1 art. 50.

§ 99. Przy ustalaniu obszaru ośrodków mają zastosowanie przepisy cz. 7 art. 50.

§ 100. Cenę wykupu danego gospodarstwa wzorowego, przewidzianą w cz. 3 art. 60, określa okręgowy urząd ziemski, biorąc pod uwagę wartość szacunkową składowych części tego gospodarstwa na podstawie szacunku, przeprowadzonego zgodnie z przepisami art. 27 do 30 oraz z uwzględnieniem zmian, zaszłych od dnia przejęcia nieruchomości do dnia przekazania jej nowonabywcy.

Do art. 61.

§ 101. 1. Przy parcelacji, przeprowadzanej przez okręgowy urząd ziemski, każdy z zatwierdzonych w wykazie nabywców (cz. 3 art. 58) winien złożyć deklarację, że zgadza się na nabycie przyznanej mu działki na warunkach, obowiązujących przy danej parcelacji, które winny być dokładnie w deklaracji wyszczególnione. Wraz z deklaracją nabywca winien złożyć dowód wpłacenia obowiązującego zadatku. Na podstawie tej deklaracji okręgowy urząd ziemski wyca orzeczenie, przewidziane w cz. 1 art. 61.

2. Nabywcy, zakwalifikowani przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, zwolnieni są od obowiązku składania deklaracji.

§ 102. Zaświadczenie o wykonalności orzeczenia wyda okręgowy urząd ziemski po uiszczeniu przez nabywcę wpłat i opłat, przewidzianych w art. 72 i 88.

Do art. 62, 63, 64 i 65.

§ 103. Przy parcelacji, związanej z zamianą na użytki rolne gruntów leśnych, podlegających przepisom o ochronie lasów, wymaganem będzie zezwolenie właściwych władz ochrony lasów na dokonanie tej zamiany.

§ 104. 1. Zarówno podanie o zezwolenie na parcelację, jak i o zatwierdzenie projektu parcelacji oraz wykazy nabywców winny być składane w dwóch egzemplarzach do powiatowego urzędu ziemskiego wraz z załącznikami, wyszczególnionymi w instrukcji parcelacyjnej (§ 85).

2. Powiatowy urząd ziemski po stwierdzeniu, iż podanie to, projekt parcelacyjny względnie wykazy nabywców pod względem formalnym odpowiadają

obowiązującym przepisom i zawierają wszystkie wymagane załączniki, potwierdza otrzymanie podania o zezwolenie na parcelację, projektu parcelacyjnego lub też wykazu nabywców ze wskazaniem daty otrzymania na jednym z egzemplarzy, który zwraca petentowi. Uchybienie wymogom formalnym lub nie-dołączenie któregokolwiek z wymaganych załączników uzasadnia nieprzyjęcie podania, projektu parcelacyjnego lub też wykazu nabywców; w tym przypadku postanowienia art. 64 lub cz. 3 art. 65 nie będą miały zastosowania. Na żądanie składającego podanie powiatowy urząd ziemski winien stwierdzić na piśmie przyczynę nieprzyjęcia podania.

§ 105. Po uzyskaniu zezwolenia obowiązany jest parcelujący doręczyć wójtowi lub sołtysowi powiadomienie o zamiarze parcelacji, celem ogłoszenia w trybie § 96 mieszkańcom wsi, sąsiadującym z parcelowaną nieruchomością, tudzież zainteresowanej w parcelacji służbie folwarcznej i drobnym dzierżawcom, podając w powiadomieniu o parcelacji co najmniej 4-tygodniowy termin, do jakiego będą przyjmowane zgłoszenia na kupno ziemi.

§ 106. Parcelujący może zrzec się zezwolenia parcelacyjnego w ciągu 3 miesięcy od daty jego otrzymania.

§ 107. Przepisy § 96 mają analogiczne zastosowanie przy parcelacji, prowadzonej przez instytucje upoważnione oraz przez osoby prywatne.

§ 108. Za osoby, uprawnione do zgłaszania odwołań od orzeczeń okręgowego urzędu ziemskiego, zatwierdzających projekt parcelacyjny lub wykazy nabywców, uznaje się osoby, przeprowadzające parcelację, oraz wszystkich tych, którzy we właściwym trybie i czasie, przyjmując ogłoszone warunki, zgłosili chęć nabycia działki z danej parcelacji. Przepis ten nie narusza postanowień § 81.

§ 109. Brak decyzji okręgowego urzędu ziemskiego w sprawie zatwierdzenia projektu parcelacyjnego lub też wykazu nabywców w terminie, wskazanym w cz. 1 art. 64 i w cz. 3 art. 65, winien być na żądanie petenta stwierdzony przez okręgowy urząd ziemski ze wskazaniem skutków, wpływających z art. 64. W tych przypadkach mają analogiczne zastosowanie postanowienia § 96.

§ 110. 1. Upoważnienia do zawodowego wykonywania czynności parcelacyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 28 grudnia 1925 roku o wykonaniu reformy rolnej udzielają osobom fizycznym i odwołują prezesi okręgowych urzędów ziemskich, na których terenie osoby te zamierzają wykonywać parcelację nieruchomości ziemskich.

2. Prezesi okręgowych urzędów ziemskich mogą — za uprzednią zgodą Ministra Reform Rolnych w każdym poszczególnym przypadku — uzależnić udzielenie upoważnienia od złożenia kaucji lub udzielenia odpowiedniego zabezpieczenia.

§ 111. 1. Upoważnienia w rozumieniu § 110 udzielane będą na określony teren działania lub też mogą ograniczać się do jednej albo kilku oznaczonych nieruchomości ziemskich.

2. Udzielenie, zmiana lub uchylenie upoważnienia ogólnego (na określony teren) ogłaszane będzie w urzędowych gazetach wojewódzkich na koszt upoważnionego.

§ 112. Osoba fizyczna, ubiegająca się o upoważnienie parcelacyjne, winna udowodnić, że posiada obywatelstwo polskie, nieskazitelną przeszłość oraz dostateczne przygotowanie do czynności parcelacyjnych, oparte na zawodowym wykształceniu i na dotychczasowej działalności w dziedzinie parcelacji.

§ 113. Nieprzestrzeganie przez upoważnione osoby fizyczne postanowień ustawy z dnia 28 grudnia 1925 roku o wykonaniu reformy rolnej oraz będących z nią w związku rozporządzeń, przepisów, instrukcyj i zarządzeń powoduje wstrzymanie, ograniczenie lub odwołanie upoważnienia.

Do art. 66.

§ 114. Rygory, przewidziane w art. 66, będą miały zastosowanie i wówczas, gdy objęcie działek w posiadanie nastąpi bez zezwolenia lub zgody właściciela, o ile nie wystąpi on na drogę sądową o usunięcie z gruntu tych osób.

Do działu VII.

Do art. 68 i 69.

§ 115. Cenę sprzedażną działek ziemi ustala prezes okręgowego urzędu ziemskiego, biorąc pod uwagę zarówno wartość przychodową, jak i miejscowe ceny sprzedażne.

Do art. 70.

§ 116. Podane w art. 68 i 69 zasady szacunku nie mają zastosowania do tych przypadków, w których cena sprzedażna gruntów, oddanych w posiadanie nabywców, została ustalona na podstawie dotychczasowych przepisów i zatwierdzona przez prezesów okręgowych urzędów ziemskich przed dniem 9 stycznia 1926 r.

Do art. 71.

§ 117. O ile okręgowy urząd ziemski uzna podane w projekcie parcelacyjnym ceny sprzedażne za spekulacyjnie wygórowane, winien on w przeciągu dwóch tygodni od daty złożenia projektu zwrócić się do okręgowej komisji ziemskiej z wnioskiem o wydanie opinii zgodnie z cz. 2 art. 71 i niezwłocznie zawiadomić o tem osobę, która złożyła projekt parcelacyjny. W tym przypadku obowiązywać będą jedynie terminy, wskazane w art. 71.

§ 118. Na rzeczoznawców nie mogą być powoływane osoby, zainteresowane w ustalaniu cen przy parcelacji w danej okolicy. Koszty wynagrodzenia rzeczoznawców ponosi Ministerstwo Reform Rolnych; określa je każdorazowo okręgowa komisja ziemska.

Do działu VIII.

Do art. 72.

§ 119. Za równoznaczne z zawarciem umowy w rozumieniu art. 72 uznaje się podpisanie dekla-

racji zgodnie z § 101, dla nabywców zaś, zakwalifikowanych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia — wydanie orzeczenia w myśl art. 61.

§ 120. Za długoterminowy w rozumieniu zdania końcowego art. 72 uznaje się wszelki udzielony w myśl tego artykułu kredyt dla spłacenia reszty ceny kupna, spłacalny w ratach amortyzacyjnych.

Do art. 73.

§ 121. Za przenoszących się w znaczeniu cz. 3 art. 73 uznaje się tych właścicieli karłowatych gospodarstw, którzy na żądanie lub za zgodą okręgowego urzędu ziemskiego przenoszą się na nabywane samodzielne gospodarstwa lub też na gospodarstwa, powstałe na obszarach, dokupionych w związku ze scaleniem i włączonych do obszaru scaleniowego.

Do działu IX.

Do art. 78.

§ 122. O ile nieruchomości ziemskie, należące do ordynacji lub związane węzłami substytucji powierniczej albo ograniczeniami własności, stałe do tej nieruchomości przywiązane, została obciążona na przeprowadzenie istniejących meljoracyj rolnych albo też budowę lub rozszerzenie zakładów przemysłowych na wolnych od obowiązku parcelacyjnego obszarach, to wymienione w cz. 2 art. 78 władze będą uprawnione do wyrażania zgody, aby część funduszów, osiągniętych z parcelacji gruntów z danej nieruchomości, została zużyta na pokrycie tego obciążenia.

Do działu X.

Do art. 81.

§ 123. Za zakończone w rozumieniu cz. 1 art. 81 uznaje się sprawy, dotyczące takich parcelacji i osadnictwa, w których wyniku zakwalifikowani przez właściwe władze nabywcy weszli w posiadanie działek na podstawie zatwierdzonych przez właściwe władze projektów parcelacyjnych i otrzymali tytuły własności (przewłaszczenie).

§ 124. Sprawy, dotyczące przymusowego wykupu na cele parcelacji i osadnictwa, z wyłączeniem spraw, wszczętych na mocy ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z r. 1921 № 4 poz. 17), uznaje się w rozumieniu cz. 1 art. 81 za zakończone, jeżeli uprawomocniły się orzeczenia o wykupie, służące według dotychczasowych przepisów za podstawę do przepisania tytułu własności na rzecz Skarbu Państwa. Gdy właściciel nie otrzymał odszkodowania, lub też wysokość tego odszkodowania nie została ustalona, to wypłacenie odszkodowania lub też jego wymiar winny nastąpić na zasadach Działu IV ustawy z dn. 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej.

Do art. 84.

§ 125. 1. Przepisy art. 84 mają zastosowanie wówczas, gdy: a) albo osoby zainteresowane udowo-

dnia, iż przed złożeniem projektu parcelacyjnego do okręgowego urzędu ziemskiego do zatwierdzenia zgłaszały się o nabycie działki ziemi z nieruchomości ziemskiej, przy której parcelacji utraciły pracę, b) albo w operacie parcelacyjnym lub w aktach okręgowego urzędu ziemskiego okażą się dowody, stwierdzające takie zgłoszenia się, c) albo zostanie ustalone, że osoby te we właściwym terminie zaskarżyły orzeczenie okręgowego urzędu ziemskiego, pomijające ich w wykazie nabywców, o ile zgłosiły we właściwym czasie chęć nabycia ziemi z parcelowanej nieruchomości.

2. Przepisy art. 84 nie stosują się jednak do osób, które, aczkolwiek zgłosiły we właściwym czasie chęć nabycia ziemi, to jednak w następstwie dobrowolnie cofnęły swoje zgłoszenia.

Do działu XI.

Do art. 90.

§ 126. Za zawierane na czas dłuższy ponad lat 6 w rozumieniu art. 90 uznaje się również umowy, zawarte na czas krótszy, niż lat 6 lub bez określonego terminu, jeżeli uzależniają one przedłużenie umowy dzierżawnej od jednostronnej woli dzierżawcy na czas nieograniczony lub też na czas dłuższy ponad lat 6 od dnia zawarcia pierwotnej umowy.

Do art. 91.

§ 127. Ustalenie przewidzianych w cz. 2 art. 10 wyłączeń w przypadku zastosowania do danej nieruchomości postanowień cz. 1 art. 91 dokonane będzie przez Ministra Reform Rolnych na podstawie opinii każdorazowo w tym celu powołanej komisji, składającej się z przedstawicieli zainteresowanych Ministrów. Komisja ta ustali swoją opinię po wysłuchaniu wniosków rzeczoznawców oraz władz zainteresowanej fundacji lub instytucji naukowej.

Do art. 92.

§ 128. Przy stosowaniu przepisów art. 92 na obszarze obowiązywania ustawy o organizacji ziemskiej włościan (Zwód Praw t. IX, dod. specjalny, księga IX) nie mają zastosowania postanowienia art. 273 do 280 włącznie tejże ustawy.

§ 129. Zamiana przewidziana w art. 92 przeprowadza się na podstawie orzeczenia prezesa tego okręgowego urzędu ziemskiego, na którego terenie znajdują się grunty państwowe, podlegające zamianie,—po dokonaniu oszacowania zamienianych obiektów w myśl przepisów art. 68 i 69.

Do art. 93.

§ 130. Uskutecznianie zawiadomień, o których mowa w art. 93, należy do sądu, komornika lub notariusza, powołanego w myśl przepisów dzielnicowych do przeprowadzenia przetargu.

§ 131. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:

K. Niezabytowski

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*